

Шарх: Қорақалпоғистон Республикаси, К.Убайдуллаев номидаги РХТПХҚТМОИ катта ўқитувчиси М.Тузикеновнинг “Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари фанини «Янги технология» асосида ўқитиш” ҳақида мақоласи тақдим этилган.

Ҳар бир ўқитувчи фаолиятида энг маҳсулиятли давр бошланди. «Таълим тўғрисида»ги қонун «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ни руёбга чиқариш сифат курсаткичи босқичига кирди. Янги ўқув режаси, дастури, янги авлод дарсликлари, таълим стандартлари яратилиб, ўқитувчилар ва мактаб ихтиёрига тақдим этилди.

Уларнинг ўқувчилар томонидан ўзлаштирилиши ва мустақил фикр юритишларига ундаши бевосита ўқитувчи фаолиятига боғлиқдир. Янги таълим стандартларини ўзлаштириш кафолати янгича замонавий технология асосида иш юритишни талаб этади. Ҳозирги кундаги энг долзарб масала ва вазифа таълим стандартларини ўқув жараёнига тадбиқ этишдан иборатдир. Янги педагогик технологияни ўқув жараёнига тадбиқ этиш учун унинг илмий-оммавий механизмини яратиш зарур.

Урта Осиё республикалари ичида биринчи марта 1956 йилда УзФА математика институти қошида ҳисоблаш техникаси бўлими очилди. 1958 йил 30 декабрда Ўрта Осиёда биринчи бўлиб «Урал» электрон-ҳисоблаш машинаси (ЭХМ) ишга туширилди. 1962 йилда Тошкент шаҳарида М20 русумли (Қозон автоматлашган машиналар заводи маҳсулоти), ярим ўтказгичли М220 русумли, «Минск 22», «Урал 2», «БСМ6-1», «БСМ6-2» русумли ЭХМлар ишга туширилди. 1966 йилда марказий ҳисоблаш бўлими асосида «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси очилди, ишлаб чиқариш бирлашмаси асосида марказлашган. Бу бирлашмада ҳукумат ва жамоат ташкилотларининг буюртмаларига кўра илмий-амалий ишлар амалга оширилди. 1978-79 йилларда «Кибернетика» илмий конструкторлик-техника бюроси, шунингдек, тажриба-синов заводи очилди. Бу илмий-амалий муассасаларда республикамизда кўзга кўринган олимлар (Ўзбекистон Республикаси Илмлар Академиясининг академиги Ф.А.Абутолипов, Т.Б. Бўриев, Б.М. Бондаренко, Т.Комилов, Т.Ф.Бекмуратов, Р.Р. Саъдуллаев, С. Ортиқова, Ҳ.З. Икромов, С. Каримбердиева ва бошқалар) фаолият кўрсатмоқдалар.

Республикамазда информатика фанининг ўқитилиши бўйича 15.01.1986 йили № 10 УзССР минпроснинг буйруғи асосида ТСО кабинет базасида 1986 йили кабинет очилди. Бу информатика ва ҳисоблаш техникасининг асослари ва ТСО номига эга булди. Информатика ва ҳисоблаш техникасининг асослари фанини умумий урта мактабларинда X синфларда ўқитиш 1985 йили, XI синфни ўқитиш 1986 йилдан бошлаб қабул қилинди. Бу фанни 8-синфда ўқитиш 1993-94 ўқув йилидан бошлаб йулга қуйилди. Ушбу предметни ўқитиш учун дастур, ўқув режалари ишлаб чиқилиб, 1993 йилда 8-синф учун (А.А. Абдуқодиров, Т.Азларов ва бошқалар муаллифлигида), 1994 йилда 9-синф учун (А.А. Абдуқодиров, Т.Р.Азларов ва бошқалар муаллифлигида), 1996 йил 10 синф учун (А.А. Абдуқодиров муаллифлигида), 1999 йил 11 синф учун (Б. Болтаев, М. Маҳкамов муаллифлигида) дарсликлар яратилди. 2002 йилида 8-синф учун (Б.Ж.Болтаев, М.Маҳкамов ва бошқалар муаллифлигида) дарслик яратилди. 2002 йили 9-синф учун (Н.И.Тайлаков муаллифлигида) дарслик яратилди.

2003 йили 10 синф учун (А.А.Абуқадиров муаллифлигида) дарслик яратилди. 8 ва 9 синфлар учун фанни ўқитиш самарадорлигини таъминловчи машқлар тўпламлари (А.А.Абдуқодиров ва А.Ғ.Ҳайитов муаллифлигида) нашрдан чиқарилди. Республикамазда информатика ўқитиш мазмунини такомиллаштиришга қаратилган қатор илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. 2001 йил апрел ойида «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси асосида «Янги ахборот технологиялари» маркази ташкил этилди. Янги иқтисодий механизмларга ўтиш даврида ўзининг технологик имкониятларини ривожлантириш фақат ахборот технологияларини қўллаш орқали амалга оширилади. Республикамазда фаолият кўрсатаётган чет эл фирмаларининг бошида Американинг COMPUTERLAND фирмаси туради, Бу фирма республикамазда 1991 йилдан бошлаб фаолият курсатиб келмоқда.

Чет эл фирмаларининг вазифасига на фақат компрюттер ва бошка техникаларни сотиш ёки республикамиз мутахасислари билан биргаликда илмий-амалий лойихаларни ишлаб чиқариш. Хозирги кунда компютерлар сони 100 мингдан ошиб кетди ва улар, асосида IBM, COMPAQ, HEWLET, PACCARD, EPSON, DAEWOO, SONY фирмаларининг махсулотлари булиб хисобланади. Тошкент шаҳарида COMPUTERLAND/MBL фирмасининг Ўрта Осиёдаги штаби жойлашган. Бу эса ватанимизга маданият, илм-фанни ривожлантиришда катта рол уйнайди. «Узэкспомарказ» нинг роли катта. Ҳар йили бу марказ компютер ва бизнес маркази халқаро кўргазма ва илмий-амалий анжуман, семинар ўтказди. Ёшларимизнинг бу борада билим олиш савиялари юқори даражада бўлмокда.